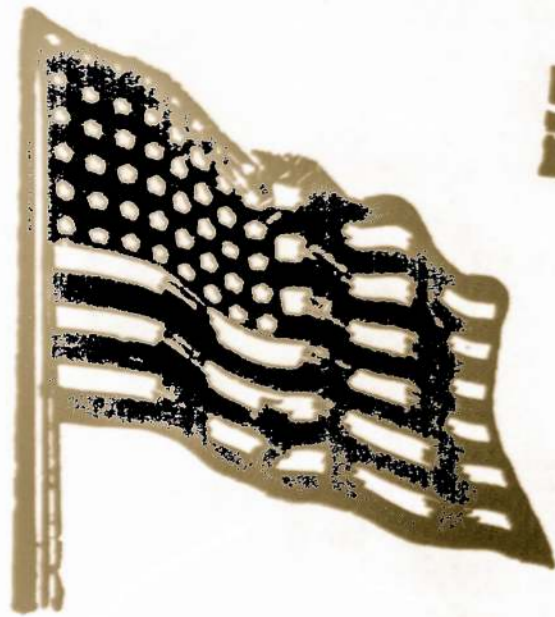

Midwest Inter. Library
5721 Cottage Grove Ave.
Chicago, Ill. 60637

SANDARA

LITHUANIAN

THE LEAGUE

NEWSPAPER

EINA NUO 1918 METŲ

SANDARA

Published by the
Lithuanian National League
of America

Consisting of 100 Branches Located
in All Principal Cities of the
UNITED STATES

840 West 33rd Street,
Chicago, Ill. 60608
Telephone: (312) 927-4789

PRICE 40 CENTS

BALANDIS - APRIL, 1978

NR. 4

BRUOŽAI

MASKVOS STRATEGIJA AFRIKOJE

Kur valstybių interesai paliečiami, ten žodinis gynimas, daromi pareiškimai, neparodant veiksmų, padėti tik sukomplicuoja. Laisvės priešų užmačioms sulaikyti, reikia ne gražių žodžių, bet darbų. Iki šiol JAV Afrikos politika rėmėsi neutralumu. To laikėsi pati ir kitus ragino nesikišti į jų vidaus reikalus, nesusprištumus, neremti nei vienos, nei kitos pusės, bet dėti pastangas susikivirčiusias valstybes suvesti prie derybų stalo, kad ginčus spręstų ne ginklu, bet pasitari- mais.

Priešinga kryptimi ėjo Maskva. Skelbė ir šaukė apie taiką per vieną dūdą, o per kitą jos pasiūsti agentai skaldė, drumstė vandenį, kuriame lengviau žvejoti ir savo įtaką plėsti. Šiandien Maskva jau suskaldė Afriką. Vakaruose ji išgalėjusi Angoloje, Rytuose Etiopija jau yra jos kolonija.

Amerika, gindama Afrikos laisvę, taiką ir ramumą žodžiais, pralaimėjo. Maskva kiršinimu, išpėjimus ignoruodama, laimėjo ir Afrikoje savo pasitikėjimą sustiprino.

Stipresnis Maskvos ir Kūbos išikišimas Afrikoje prasidėjo Angoloje. Kai tik Maskva įsitikino, kad Angoloje marksistų mažumai išgalėti teisėtomis priemonėmis ir demokratiniais rinkimais krašto valdymą paimti į savo rankas nėra vilčių, buvo pakeista strategija, pradėta komunistus ar jų šalininkus apginkluoti ir pradėti išgalėjimą ginklo jėgomis. Kai pasirodė, kad ir tas tikslo nepasieks, nes dauguma krašto gyventojų komunistams nepritaria ir priešinasi, - tada ir vėl Maskva pakeitė savo strategiją: įsakė Castrui pasiūsti savo juodosios spalvos karius padėti Angolos marksistams. Maskvos ginklais ir kūbiečių pralietu krauju Angoloje įvestas Maskvos diktatūros režimas. Ir čia Maskva, ignoruodama taiką ginančių kraštų išpėjimus, savo tikslą pasiekė.

SOVIETŲ TIKSLAI ARABŲ PASAULY

Kai arabų šalys nesutaria, sovietai mato gerą progą atgauti prarastas pozicijas Vid. Rytuose. Vakarų politikai sovietų zigzaginėje taktikoje žiūri tris tikslus: organizuoti prosovietinį arabų bloką, priešinga Egiptui ir Amerikai; likviduoti nesantaiką tarp arabų radikalų, pav. Sirijos ir Irako; įsigyti kiek galima daugiau įtakos arabų pasauly ir jį išnaudoti, kad nebūtų pasiektas Egipto ir Izraelio sutarimas.

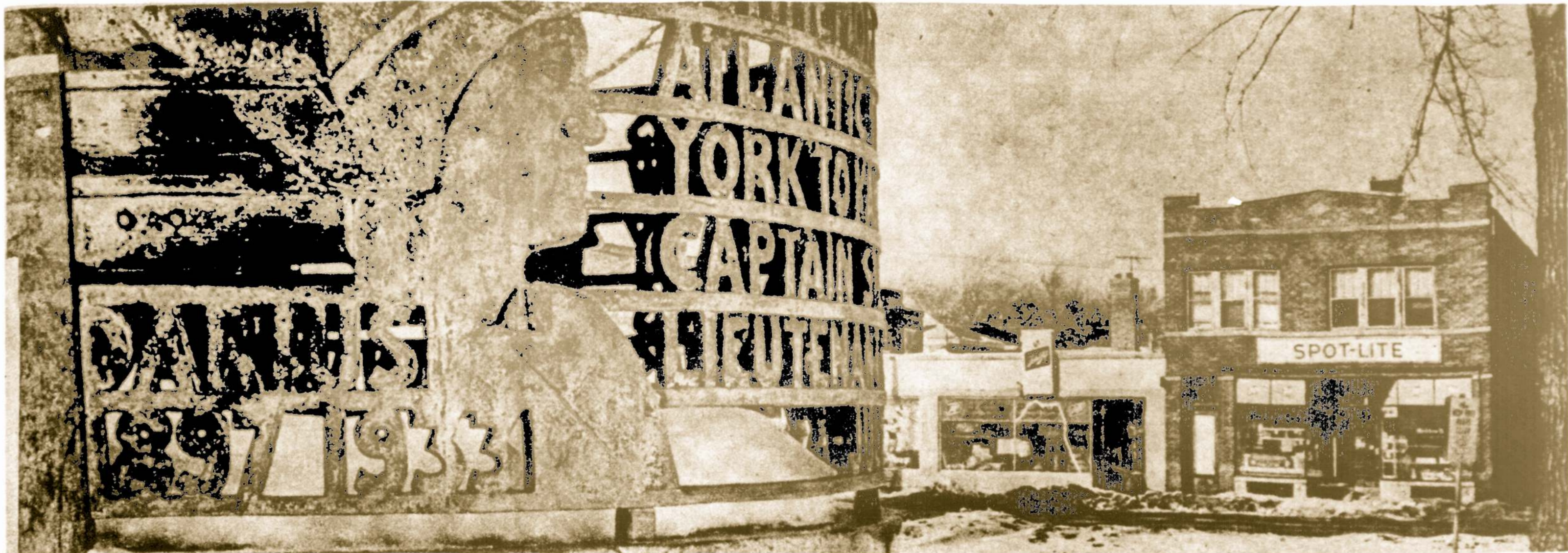
"Ginklai yra cementas, įgalinąs tuo nepastovius elementus laikyti prie savęs", rašo "U.S. News". Dideles ginklų siuntas iš sovietų gavo Sirija. Dar yra ir tokių vakariečių, kurie mano, jog Kremlius tuos arabus radikalus ramina. Taip galvoti yra nesupratimas, sako žurnalas. Priešingai, siekdami sudaryti sovietų - arabų sąj, jie nori palaidoti bet kokias Egipto viltis ir dėti pastangas, kad Rytų Afrika būtų prinokinta nukristi į Sovietų glėbį.

Amerikos padėtis sunki. Saudi Arabija ir Iranas, didžiausi naftos tiekėjai ir patikimiausi Amerikos sąjungininkai arabų pasauly, spaudžia Washingtoną, patardami kiekiačiau kalbėti su Izraeliu, reikalaujanti iš jo didesnių nuolaidų. Jeigu to nebus, kilis naujas karas, ir komunistų bei radikalų įtaka smarkiai padidės.

PIKTAS MASKVOS KALTINIMAS AMERIKAI

Valdžios laikraščio "Izvestijos" politinių komentarų vadovas Vladimir Kudrevcev savaitiniam priede "Nedelje",

A 1940 pledge by a Chicago group holds good: Free Lithuania

(Paimta iš Chicago TRIBUNE Magazine, April 30, 1978, sect. 9, kur yra Helen Raecė atspausťas platus reportažas apie Chicagos lietuvius, su daugeliu net spalvotų iliustracijų - "Chicago's proud friendly Lithuanians. A Special four-part report", nusitęsęs net per 12 puslapių. Autorė yra lietuvė kilmės.)

A monument in Marquette Park commemorates the daring flight in 1933 of two Lithuanian-Americans, Stephen Darius and Stanley Girenas, from New Jersey to Lithuania. The plane crashed 140 miles from its destination, and the two aviators have since become national heroes, symbols of the fight for Lithuanian freedom.

HELP THEM GET HOME

Ses. BIRUTEI JUODVALKYTEI įteikiama Chicagos mero BILANDIC ir miesto tarybos rezoliucija jos brolio ir sesers iš okupuotos Lietuvos išlaisvinimo reikalui. Rezoliuciją įteikia aldermanas K. JAKSY (15-to distr.), kurio pastangomis ši rezoliucija buvo pravesta.

VISI PRAŠOMI RAŠYTI PREZIDENTUI CARTERIUI, KAD PADĖTŲ JONUI JUODVALKIUI IR LAURYNAI VAICEKAUSKIENEI GRĮŽTI ATGAL Į AMERIKĄ.

Taip pat šiuo reikalui Chicago SUN-TIMES, April 14, 1978 buvo Rager Simon straipsnis "HELP THEM GET HOME. Nun pleads for family in Lithuania". Šiuo reikalui anksčiau jau buvo rašyta ir Sandaroje.

smarkiai šūktelėjo Amerikos užsienio politikos adresu. Jis ją apkaltino "kurs-tymu prasidėjusiu konfliktu Afrikoj ir Indonezijoje". Jo žodžiais, Washingtonas, "naudojasi buržuaziniiais nacionalistais, kraštutiniais šovinistais ir tautinio išsilaivinimo išdavikais, siekia pasaulinio dominavimo". Amerikos politika esanti "išplėsti savo hegemoniją, jei negalima kitaip, tai kariniais konfliktais bet kur plačiajame pasauly. Tai aiškiai įrodė ir valstybės sekretorius Cyrus Vance kalba..." Ir t.t. Tokie šūkavimai, kurie mums naujiena, tik parodo sovietų skaudžiausias vietas.

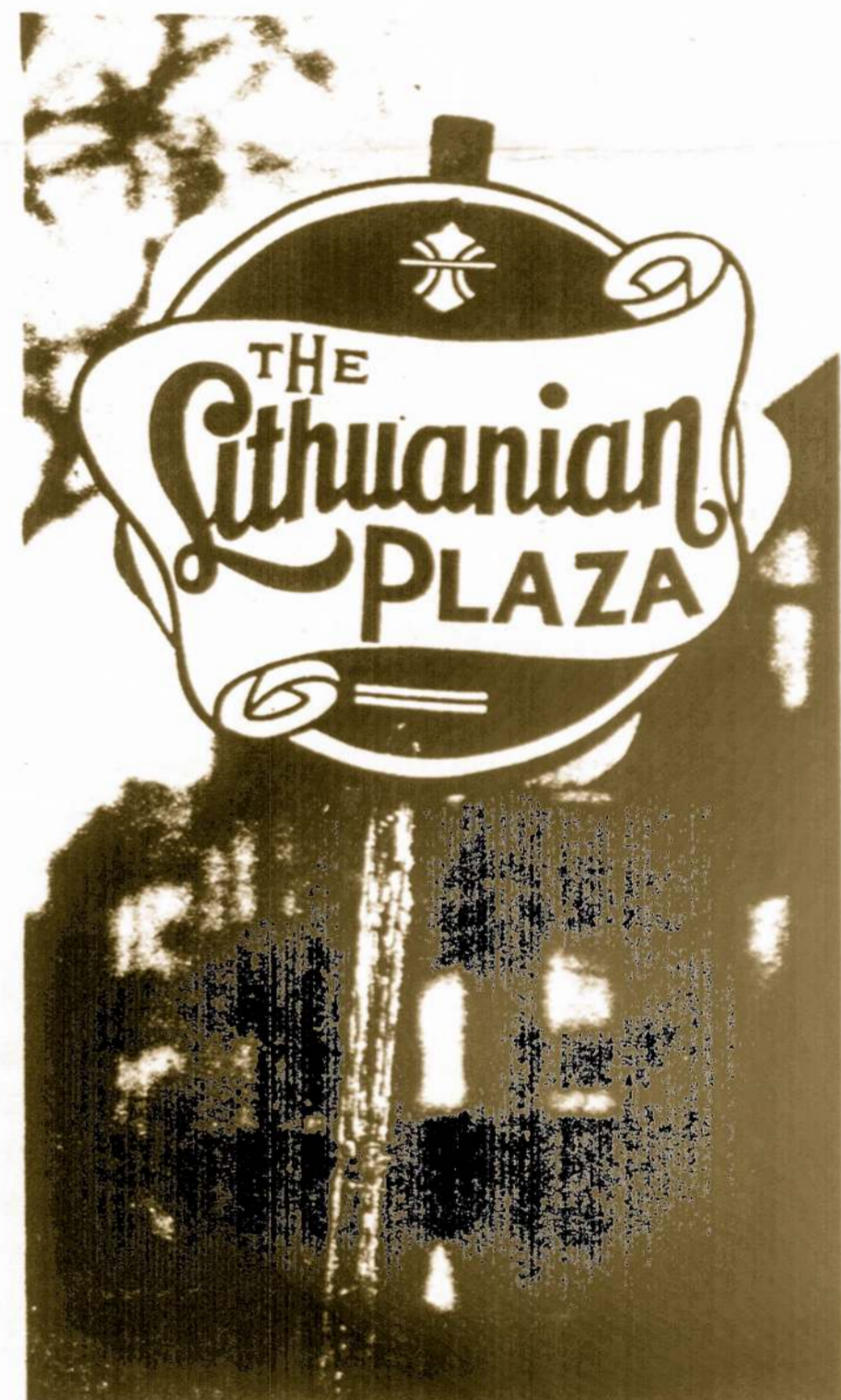
K. Tautkus

ARKADIJUS ŠEVČENKA, aukštas sovietų pareigūnas Jungt. Tautose, atsiskakė grįžti į "sovietų rojų". Didelis smūgis Kremliaus bosams.

Balys Gajauskas

(Iš Chicago TRIBUNE Magazine, April 30, 1978, Section 9 Helen Raecė reportažo apie Chicagos lietuvius).

B. Gajauskas nuteistas

Vilniuje balandžio 14 nuteistas politinis kalinys Balys Gajauskas. Jis nuteistas 10 metų kalėjimo ir 5 metus istrėmimo. Teismas prasidėjo balandžio 11. Jis vyko prie uždary durų, i-leido tik motiną ir sužieduotinę.

Politis kalinys Balys Gajauskas jau buvo atsėdėjęs sovietiniuose kalėjimuose 25 metus. Buvo grįžęs ir gyveno Kaune. Bet saugumas jo nepaliko ramybėje. Nuolat jis buvo sekamas, nuolat jo bute buvo daromos kratos. Tokia krata, suminėta Liet. Kat. Bažnyčios Kronikoje, buvo 1974 gruodžio 23 rytą Saugumiečiai, įsiveržę į jo butą, darbavosi visą dieną. Jo motina, vos pamaciusi saugumiečius, apalpo ir buvo nuvežta į ligoninę.

SANDARA

LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA NEWSPAPER

Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara

Lithuanian National League of America

Published Monthly by the Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara

LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA

Second-class postage paid at Chicago, Illinois

GENERAL OFFICE:
840 West 33rd Street, Chicago, Ill. 60608

Phone Yards 7-4789

SUBSCRIPTION RATES: In The United States per year \$7.00
UŽSAKYMŲ KAINA: Suvienytose Valstybėse metams \$7.00
In Foreign Countries per year \$7.00 Užsienyje metams \$7.00

Opinions expressed in any column appearing in the SANDARA, including those of staff members, reflect the views of the writer only. The opinions may or may not be in agreement with those of the Lithuanian National League of America. The views expressed in contributed articles are those of their authors and not necessarily shared by the Editorial Board.

CENTRO VALDYBA:

Povilas P. Dargis, pirm.
Aleksandras Chaplikas,
Pirmasis vice-pirm.
Grožvydas Lazauskas,
sekr. ir redaktorius
Hilde Kuziene, ižd.
Juzė Gulbinienė, ižd. pav.

VICE PIRMININKAI:

Alena Devenienė
Casey Oksas
dr. Alg. Budreckis
Vytautas Užnys
Vladas Baierčius
Dr. Vyt. Dargis

Teisinis patarėjas:

dr. K. Šidlauskas

IŽDO GLOBĖJAI:

J. Kapačinskis
H. Čižauskienė
H. Buchinskienė

KONTROLĖS KOMISIJA:

Ona Jagėla
Ant. Sukauskas
Julius Kuzas, jr.

ŠVIETIMO KOMISIJA:

Bronius Bajerčius
Ant. Andriulionis
Edvina Yankus

LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA

A. L. T. SANDAROS CENTRO ADRESAS:

840 West 33rd Street,
Chicago, Illinois, 60608

Telefonas:

(312) YA 7 - 4789

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA - SANDAROS IDĖJŲ CENTRE

Rašo Vytautas Širvydas

Idėjiniu tėvu Amerikos lietuvių tautinei Sandarai galima skaityti Lietuvių Demokratai partiją, kurią sumezgė slaptas Varpo ir Ūkininkų laikraščių bendradarbių suvažiavimas 1902 m. spalio 17 d. grafo Zubovo Dabikinės dvare, Šiaulių aps. Pirmininkavo Povilas Višinskis. Nutarė įkurti demokratų partiją. Įstatams išrinkta: Kazys Grinius, Povilas Višinskis, Jonas Vileišis, Jurgis Šaulys ir Jonas Bortkevičius. Iš Amerikos partijon tuojau įstojo Petras Mikolainis, Vienybės Lietuvos redaktorius, ir Juozas Adomaitis, Dėdė Šernas, Lietuvos redaktorius. Įdomu, Lietuvoje prisidėjo ir Vincas Mickevičius-Kapsukas.

Vyraujanti naujos partijos žmonių nuotaka pareiškė Višinskis jau pirm slaptos suvažiavimo, straipsniu Credo Mažoje Lietuvoje leidžiamame Varpe, 1901 m. nr. 5 ir 6. Tarp kitko sakė: "Dažnai tarp jaunų ir bailių galima išgirsti protavimas: 'Reikia nusileisti prieš jėgą, kad iš jos paskui galėtumėm sau pagalbos susilaukti.' 'Bet mūsų idealas, Višinskis sakė, yra 'Laisva, nepriklausoma Lietuva, nusikračiusi savų ir svetimų despotų, pamynusi po kojų tamsybę, išvien su kitomis tautomis rūpinasi pagerinimu savo ekonominio būvio ir žengia pirmyn."

Politiniai nepriklausomos Lietuvos idealas, atrodo, žibėjo ir taip vadinamų susirinkimų rateliuose, nes Aušros 1883 metų nr. 5 iki 1884 m. nr. 4 redagavęs Jonas Šliūpas, dėl vokiečių policijos priverstas emigruoti i Ameriką 1884 m. geg. 28 d. New Yorke apsigyvenęs, lenkams ir lenkuojantiems lietuviams savo lėšomis 1887 m. išleido lenkų kalba knygelę Litwiny i Polacy, kurioje tiesmukai pareiškė: "Litwa chce byc niepodległą politycznie! (Lietuva nori būti politiniai nepriklausoma!)"

Naujos partijos programa buvo paskelbta Varpe, 1902 m. nr. 12. Ji pabrėžė, kad rusų imperijos priespaudoje lietuvių tauta niekada nesusilauks nei žmogaus politinių teisių nei laisvės. To meto tarptautinės būklės sąlygoms nusileisdama, programa kėlė Lietuvai tik autonomijos klausimą, tačiau tolimesniu siekiu statė: "Laisva ir nepriklausoma Lietuva."

Antras partijos suvažiavimas įvyko pas Joną Vileišį Vilniuje, 1903 m. rugpiūčio 15-16 d. d. Pirmininkavo Jonas Bagdonas, kuris Amerikos lietuvių pinigais sėkmingai įrengė ir vadovavo Lietuvių skyriui Etnografiniame muziejuje, Pasaulinės 1900 metų Paryžiuje parodos metu. Suvažiavime dalyvavo 14 narių ir 4 svečiai. Partijai partijos siekimą "laisvos, etnografinės, kitoms tautomis ir valstybėms nepriklausomos Lietuvos, gyventojų slaptu ir visuotinu balsavimu valdomos."

Po spaudos draudimo atšaukimo (1904 m.) ir Penktųjų metų revoliucijos įvykęs viešas partijos suvažiavimas Vilniuje partiją pavadino Lietuvos demokratų partija (1906 m.) ir, po senovei, siekiu statė: "Laisva, niekam nepriklausanti demokratiska Lietuvos respublika." Vilniaus Didžiajame seime 1905 m. gruodyje partiją prezidiume atstovavo Antanas Smeto-

na ir Juozas Gabrys, o jos vardu kalbėjo: Povilas Višinskis, Mykolas Sleževičius ir Ernestas Galvanauskas, kurie po jos sparnu suorganizavo stiprią valstiečių sąjungą. Iki 1914 m. partija dalyvavo rinkimuose į Rusijos Dumą ir leido laikraščius: savaitinį Lietuvos Ūkininką ir dienraštį (nuo 1909 m.) Lietuvos Žinias. Abu leido Vilniuje.

Partijos organizaciją suardė Pirmas pasaulinis karas, tačiau jos nariai, Jonas Vileišis ir Jurgis Šaulys buvo Vilniaus 1917 m. rugs. mėn. Lietuvos veikėjų konferencijos išrinkti į Lietuvos Tarybą ir pasirašė Vasario 16 aktą. Rusų revoliucijos veikiami, į nepriklausomą Lietuvą grįžę partijos nariai, karo pabėgėliai, į Steigiamąjį seimą ėjo socialistų liaudininkų ir valstiečių sąjungos vardu.

Savo veikale "Lietuvių tautinė idėja istorijos šviesoje" (išleista Vilniuje, 1924 m.), dr. D. Alseika rašė: "Pradžioje Varpe (kuris pradėjo eiti 1889m.) dalyvavo visi žymesnieji mūsų inteligentai. Rašydavo įvairių pažiūrų žmonės, todėl Varpas pradžioje neturėjo vienodos programos. Laikui bėgant, kilo pažiūrų pasidalinimas. Nuo Varpo atsiskyrė dešinieji, o, vėliau, marksininkai. Tik nuo 1902 metų Varpas tapo lietuvių demokratų partijos organu, nes tik tais metais ta partija susiorganizavo ir paskelbė savo programą."

Įdomu, kad tuo pačiu keliu vyko politinis pasidalinimas ir Amerikos lietuviuose. Nuo 1890 metų ši gyvenimą stebėjęs ir jame dalyvavęs ramus kultūrininkas Vincas Daukšys, laiške man sykį rašė: "Šiūpui lietuvius tautiniai budinant, lietuviu pasivadinęs buvai viskas: progresyvis, laisvamaniš, socialistas ir kitkas." Palaipsniui nuo lietuvių "tautiečių" atsiskyrė katalikai (kovos laukas buvo Susivienijimo lietuvių Amerikoje 1902 m. seimais), o po jų, socialistai, kuriems dr. Šliūpo globoje, 1905 m. Juozas O. Širvydas įkūrė partiją, vėliau save lietuvių socialistų sąjunga pasivadinusią. Ši sąjunga 1919 m. persikrikštino į Lietuvių komunistų partiją. Tautiečiais nuo pat pradžios Amerikos lietuvių politinio gyvenimo save vadinę lietuviai demokratinę partiją teikė 1914 m. ir vėliau ją pavadino Sandaros vardu.

Apie tai kitu syk. Čia teprisiminkime kelis bruožus Vinco Daukšio gyvenimo, kuris iki mirties buvo ištikimas Pirmosios Sandaros kuopos Brooklyn, N.Y. narys. Gimė Dilginės km., Jonavos vls. Marijampolės apskrityje. Išėjo Kalvarijoje dviklasę ir nežinia kurį laiką lankė gimnaziją Suvalkuose. Amerikon atvyko 1887 m. ir tuojau ėmė veikti su Jonu Šliūpu, kurio Lietuvišką Balsą per knygnešius gaudavo Lietuvoje skaityti. Jis įstojo Šliūpo Baltimorėje suorganizuoton Lietuvių mokslo draugijon ir buvo jos Centro sekretorius iki 1896 m. Bendradarbiavo draugijos organui Apšvieta, kur parūpino keletą prancūzo Maupasant apysakėlių vertimus. Rašinėjo ir kitam organui Naujajai Gadynei. Įstojo nariu Susivienijimo lietuvių Amerikoje 1891 m. ir iki mirties buvo ištikimas narys, dau-

gelio seimų delegatas, jos 1891 m. seimo sekretorius, o 1901 - 1902 m. organizacijos knygnius.

Į Tėvynės mylėtojų draugiją įstojo 1897 m. ir suorganizavo kuopą Gilberton, Pa. Draugijos tikslas tada buvo išrinkti po penktuką kas mėnuo iš narių,

prancūzo Merimee apysakos Baltramiejaus Naktis. Daukšys parūpino didesnę vertimų dalį dainų Leono Eremino sudarytam pirmajam muzikos veikalui mūsų chorams, Dainų Knygai, kurią Petras Mikolainis išleido Tilžėje 1902 m. Yra atlikęs ir kitų vertimų, pavyzdžiui Galsworthy dramos Justice.

Amerikon atvykęs lankė meno mokyklą ir siekė tapti menininku, bet nuo 1913 m. stojo dirbti Amerikos Imigracijos tarnybai tulkiu Ellis Islande ir dirbo iki išėjo pensijon 1940 m. Tačiau, susidarė įvairių meno kūrinių rinkinį ir visų carų rublių kolekciją. Jų likimas nežinomas, nes buvo rastas miręs kambaryje, kurį ilgus metus nuomavo pas kitatautį. Yra parašęs kun. V. Demskio biografiją ir sudarė 14-ka dėžių brangių knygų, kurias savo lėšomis nusiuntė ir padovanojo universitetui Kaune.

Tai tokių vyrų turėjo Amerikos lietuviai "tautiečiai", nuo 1914 metų save vadinę sandariečiais.

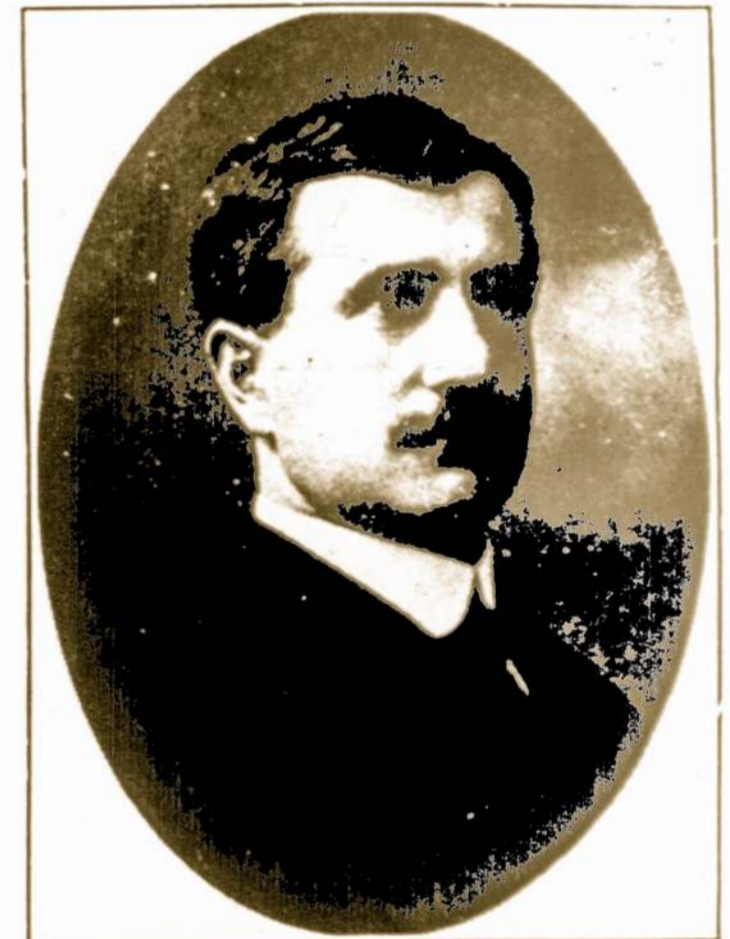
VINCAS DAUKŠYS

leisti knygas ir jas per knygnešius plauti Lietuvoje, kur jos buvo rusų biurokratų uždraustos. Dalyvavo daugelyje seimų ir buvo organizacijos pirmininkas 1901-1903 ir 1912 - 1913 m. Daukšys buvo sekretorius Pirmojo Amerikos lietuvių politinio seimo, Washingtono gimtadienį, Philadelphiaj, 1906 m. Ši seimą dr. Šliūpas ir kun. Jonas Žilinskas - Žilius surošė kaip paramą Vilniaus Didžiajam seimui, reikalavusiam Lietuvai autonomijos. Daukšys yra dirbęs šiose mūsų redakcijose: Vienybės Lietuvosninkų (1899-1902), Lietuvio Philadelphiaj (1901-1902), Progreso Philadelphiaj (1910) ir Kovos (1911).

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Išvertė garsiąją Uptono Sinclair apysaką apie Čikagos lietuvius, skerdyklų darbininkus, The Jungle, kurią jo draugas Jonas Naujokas išleido Antano Olšausko spauda. 1908 m. Sekančiais metais Naujokas išleido Daukšio vertimą

PETRAS MIKOLAINIS

(Nuotraukos paimtos iš SLA Albumo 1886 - 1936) R e d.

STATYKIME MYKOLUI VAIDYLAI PAMINKLĄ. Rei kalinga ir rūsų auka. Aukas siūsti "Mykolas Vaidyla Memorial Fund" vardu į Chicago Savings & Loan Ass'n, 6245 So. Western Ave. Chicago, Ill. 60636, sąskaitą #74300-3.

VISAS JĖGAS

LIETUVOS LAISVINIMUI!

5 1/4% HIGH RATES 7 1/2%

PER ANNUM PASSBOOK ACCOUNTS

BRIGHTON FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

HIGHEST RESERVES

4071 ARCHER AVENUE CHICAGO, ILLINOIS 60632 TEL.: LA 3-8248 (WEST OF CALIFORNIA AVE.)

PER ANNUM \$5000 or more minimum 30 months

PER ANNUM certificates \$5000 or more 4 year min.

PER ANNUM 6 1/2% \$1,000 or more year min.

INSURED

FEDERAL HOME LOAN BANK SYSTEM

SVEIKATA BRANGUS TURTA

Rašo Dr. A. J. Gusenas

MAISTAS NUSTATO DANTŲ SVEIKATĄ

Neretai mes pagalvojame apie gamtos grožį ir jos įvairenybę. Žinome, kad pavasaryje gamta atgyja, pasidengia žalumynais ir įvairiaspalviais gėlių žiedais. Dažnas pasako: taip gamtos sutvarkyta. Tai tikra tiesa. Bet, žalumynai, gėlės kas vakaras turi būti sidabrinės rasos laistomi, kitaip jie išdžiūsi ir nežaliuos.

Tačiau, tie patys gamtos dėsniai veikia ir su žmogaus dantimis. Juos tinkamu maistu maitinant ir gerai prižiūrint, tai bus sveiki ir ilgai tarnaus.

Beje, dantys yra labai svarbus aparatas žmogaus kūne. Maistas turi būti gerai sukramtytas prieš patekdamas į virškinimo aparatą. Mažai sukramtytas maistas, patekęs į vidurių organus, juos sužaloja, bei suardo ir atveria duris įvairiems vidaus ligų židiniams.

Dantų irimą augančių vaikų, o taip pat ir suaugusių žmonių galima tvarkyti nustatant kasdieninę mitybą, kurioje būtų vitaminų ir mineralinių druskų norma.

Reikėtų nors vieną žingsnį grįžti atgal prie daugiau natūralaus maisto, kuriame yra viso to, kas mūsų kūnui būtina. Nūdien žmonės žengdami šuoliais su civilizacijos progresu, užmiršo natūralią mitybą, kuri yra svarbiausia, būtiniausia kūno organizmui, geros sveikatos išlaikymui.

Nūdien, ne daugelis moterų tepagalvoja apie geros mitybos savybes. Jos nu-

ėjusios į krautuvę, perka skardinėse konservuotą maistą, nes iš jo galima greitai šeimai valgi pagaminti.

Laboratorijose eksperimentiniais tyrimais ant gyvūnų buvo įrodyta, kad dantys genda, įra tik nuo blogo maisto, kuris yra paveiktas cheminių nuodingųjų konservų.

Rodos, kad ne tik suaugę žmonės turėtų žinoti, bet ir augantieji vaikai, kad tik gera mityba skatina vaiko augimą, jo kūno kaulų ir dantų tvirtumą, o kartu ir jo sveikatingumą.

Beje, dantys yra to paties žmogaus kūno dalis, kurie yra tarpiniai susiję su viso kūno organizmu - sistema.

Nesąmonė manyti, jog dantys yra tik kauliukai, sukaišioti į žandikaulius ir neturi nieko bendro su kitomis kūno dalimis. Dantys turi tokius pat dirgsmius, kraujo indelius (arterijas ir venas), limfas, kaip ir širdis, plaučiai, jaknos ir inkstai, per juos teka tas pats kraujas, kaip ir per visus kitus kūno organus.

Su tinkamo maisto pagalba dantys gali būti tvarkomi augančių vaikų, suaugusių žmonių, o taip pat ir senų žmonių. Maistas yra ligų gimdytojas ir jų gydytojas!

Senovės garsus filosofas Hipokratas, savo mokiniams sakė štai ką: "Maistas yra tavo vaistas ir vaistas turi būti maistas!"

Paruoštą plekšnę perpiauti išilgai pusiau, išimti kaulus (galima ir palikti) supiaustyti į gabalus, pabarstyti druska, pipirais, pavolioti miltuose ir apkepti aliejuje.

Apkepams skirtą indą arba aliumininę keptuvę patepti sviestu, sudėti apkeptos plekšnės gabalus, užberti spirgintais svogūnais, aplinkui apdėti beveik statmenai sudėtais virtų bulvių griežinėliais užpilti grietinės padažu ir apkepti orkaitėje.

ŠEIMININKĖMS

KEPTAS UNGURYS

- 1 sv. ungurių
- 1 kiaušinis
- 1 stiklinė džiovėsėlių
- 1 šaukštas sviesto
- 1 stiklinė pamidorų padažo
- druskos, maltų pipirų.

Nuluptą, išskrostant ir išplautą ungurių supiaustyti gabalais, pabarstyti druska, pipirais, pavilgyti išplaktame kiaušinyje ir pavoliotą džiovėsėliuose ar miltuose pakepinti svieste. Tada užpilti pamidorų padažu ir keletą minučių patroskinti.

Jaunus ungurius galima kepti neluptus, tik prieš tai odą reikia peiliu gerai nuvalyti, ištrinti druska ir nuplauti.

APKEPTA PLEKŠNĖ

- 1/2 sv. plekšnės
- 2 šaukštai miltų
- 3 šaukštai aliejaus arba
- 1/2 šaukšto tautu
- 1-2 svogūnai
- 4 virtos bulvės
- 1 stiklinė grietinės padažo
- maltų pipirų, druskos

PASKAITOS IR TYRINĖJIMAI ŠVENTO RAŠTO

atsibūna kiekvieną sekmadienį, svetainėje Y. M. C. A., 6235 So. Homan Ave., prie 63rd Sr., nuo 10-12 v. r.

Kviečiame visus, Tiesos ieškančius.

Įėjimas nemokamas, kolekty nėra.

Švento Rašto Tyrinėtojai

E U D E I K I S

DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID

Laidotuvių Direktorai

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

4330 South California Avenue

Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605-07 South Hermitage Avenue

Telefonas — YArds 7-1741-2

SUSIVENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE NUO VASARIO 1 d., 1978m. PASKELBĖ NAUJĄ SPECIALŲ VAIJŲ NARIAMS ĮRAŠYTI

Duodama didelė 50% nuolaida nuo pirmųjų metų mokesčių visiems apdraudus skyriams:

Viso Amžiaus apdraudai,
20 Metų Mokamai Viso Amžiaus,
20 Metų Taupomajai apdraudai ir
10 Metų Taupomajai apdraudai.

Aplikantai iki 70 metų amžiaus gali apsidrausti netikrindami svaikatos.

Susivienijimas kviečia visus geros valios lietuvius pasinaudoti šia nepaprasta proga.

Smulkesnių informacijų galima gauti Susivienijimo Centre:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA

307 WEST 30TH STREET
NEW YORK, N. Y. 10001

ZUCCHINI SAUSAGE PIE

- 1/2 lb. bulk pork sausage
- 1/2 cup chopped onion
- 1/4 cup fine dry bread crumbs
- 1/4 cup 100% bran cereal
- pinch dried oregano
- 1/2 tsp. dried marjoram
- 1 tbsp. tomato paste
- 1/2 cup dairy sour cream
- 3 to 4 medium zucchini salt and pepper
- 1/4 cup grated Parmesan cheese

4 oz. Jack cheese, coarsely shredded (1/2 cup)

Crumble sausage into skillet. Cook, stirring with a wooden spoon until browned. Drain on paper towels; pour off fat. In same pan cook onion in 1 tbsp. of the drippings until soft. Mix with sausage, bread crumbs, bran, herbs, tomato paste and sour cream. Steam whole, unpeeled zucchini in a little water in small covered pan for 2 to 3 minutes only (you cook them later). Cool slightly and slice lengthwise into thin flat slices about 1/8 inch thick. Line greased 9-inch pie dish with about half the slices. Sprinkle with salt and pepper and half the Parmesan. Spread with sausage mixture and top evenly with rest of zucchini. Sprinkle again with salt, pepper and Parmesan. Cover with foil and bake in 350 F oven for about 30 minutes. Uncover and top with Jack cheese. Bake 10 minutes longer, or until cheese is melted and flecked with brown. Cut in wedges to serve. Makes a dinner for two with a salad and fruit plus a bonus wedge leftover for lunch next day.

"ŠEIMININKĖMS" skyrių redaguoja Janė Bajerčienė, 871 East 4th St., So. Boston, Mass., 02127. Receptus prašome siųsti jos adresu.

Margi paukščiai padangėj sukas;
Mūsų žemėn sugrįš jie tikrai.
Po žemaičius, Aukštaičius ir Dzūkus
Dainuos upės, kalnai, ežerai.
Antanas Miškinis

DIEVO KARALYSTĖS ŽINIOS

Tęsinys 21

Dabar jie pamatė, kad Viešpaties mirtis nebuvo tragiškas apsirikimas, kaip kad jie buvo manę, ir nebuvo tai įrodytas, kad Jis nebuvo Mesijas. Pagaliau, mokytiniai susiprato, kad Jėzaus mirtis buvo būtina reikalinga, kad ja pasinaudojant pasaulio žmonija gautų gyvenimo palaiminimus, kurie buvo Dievo pažadėti.

Vėliau vienas iš mokytinių aiškina, kad Jėzus savo priešžmoginiame stovyje, buvo žinomas kaip "Logos". Šitas "Logos" arba Dievo žodis pasidarė kūnu, kad pasikui galėtų numirti, kaip atitinkama kaina, arba atpirkimas už Adomą ir už jame pasmerktą visą žmoniją. (1-Tim. 2:3-6) ir (Rom. 6:12)

Nepripažindami arba tyčia slėpdami tikrąją Graikų teksto prasmę, kaip tai pasirodo Jono Ev. 1: skyriuje vertėjai yra padarę taip, kad atrodo lyg kad "Logos" arba žodis yra patsai Dievas Sutvertojas. Tačiau tikras to teksto vertimas parodo, kad "Logos" buvo tik "vienas" iš Dievų, arba galingas Dievas, tuo tarpu,, kad į Sutvertoją nurodoma kaip į tikrąjį Dievą Tėvą Aukščiausiąjį ir Visagalingą.

Apaštalas skelbia mums, kad Logos buvo Jehovos veikėjas visame tvėrimo darbe. Be Jo nebuvo padaryta nieko. Be abejonės, dėl tos pačios priežasties (1-Mozės knygoje aprašo apie tvėrimą vartojami daugskaitos įvardžiai, tokie kaip padarykime "žmogų" ir mūsų atvaizdą, į mūsų panašumą."

"Trejybė", "Apakinanti Doktrina. Nebūtų galima suprasti kaip Logos atėjo ant žemės, buvo padarytas kūnu ir mirė kaip žmogus Atpirkėjas. Jei laikytumės Trejybės nuomonės apie Dievą, nes tai turėtų reikšti, kad patsai Dievas, visatos Sutvertojas mirė.

Bet Trejybės teorija yra kita viduramžiu paslaptis, įdiegta į žmonių mintis, neturinti jokio pagrindo Šventame Rašte. Žodžio trejybė nesiranda Biblijoje.

Raštas kalba apie Tėvą ir Sūnaus vieningumą, bet aišku, kad tai reiškia tikslu ir valios vieningumą, o ne Eybės vieningumą. Jėzus meldėsi, kad tas pats vieningumas būtų tarp Jo Paties ir Jo pasekėjų. Skaityk (Jon. Ev. 17: skyriuje)

Trejybės doktrina buvo pirmą kartą oficialiai pripažinta nekrikstyto pagoniško Valdovo Konstantino įsakymu Konstantinopolyje.

Kurie domitės Tiesa, mes prisišim jums Veltui Knygą "Dievo Amžių Planas" 374 - puslapių. Kreipkitės šiuo adresu: LITHUANIAN BIBLE STUDENTS 550 Sycamore Rd. La Salle, Ill. 61301

(Apm. pr.)

REMKITE "SANDARĄ" ir visus tuos, kurie skelbiasi S A N D A R O S laikraščioje

MAŽEIKA & EVANS
Laidotuvių Direktorai
6845 SO. WESTERN AVENUE
DAUG DŽIAUGSMO LINKI ŠVENTŲ KALĖDŲ IR NAUJŲJŲ METŲ PROGA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS
TEVAS IR SŪNUS
Laidotuvių Direktorai
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 West 71st Street
Telef.: GROvehill 6-2345-6
1410 South 50th Avenue, Cicero
Telef.: TOWNhall 3-2108-9
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
Aikštė Automobiliams Statyti

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

STEPONAS C. LACK IR SŪNŪS
(LACKAWICZ)
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1219
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-8872
11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4410

ANTANAS M. PHILLIPS
TOMAS ir LAURYNAS LABANAUSKAS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138, 1139

VASAITIS - BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1009
TURIME KOPLYČIAS VIŠOSE MIESTO DALYSE

KAS NAUJO CHICAGOJ

ir mūsų lietuviškose apylinkėse

Some of the periodicals available to the Chicago Lithuanian community.

Take
stock
in America.

Šios nuotraukos paimtos iš Chicago TRIBUNE magazino, April 30, 1978 section 9, iš Helen Raeece reportažo apie Chicago lietuvius.

The Anthony Giedraitis family, a musically inclined clan, celebrates a birthday

Dr. A. Bertaišius

Nuotraukoje: kairėje - adv. Kal su ponia ir dešinėje - dr. A. Bertaišius su ponia

Visiems Chikagiečiams dr. Antanas Bertaišius buvo gerai žinomas kaip sąžiningas ir darbštus. Daugiau kaip 50 metų jis buvo žinomas, ypač bridgeportiečiams, kur ilgus metus jis turėjo savo ofisą prie 35-tos ir Halsted st.

Dr. A. Bertaišius stovėjo nuošalyje lietuviškos politikos, bet prie lietuvių kultūrinės veiklos prisidėdavo. Rodos, jis buvo vienas iš pirmutinių, kuris suorganizavo Dariaus - Girėno posto veikimą - skridimą į Lietuvą, kuris tragiškai pasibaigė Soldino miške, nukritus jų lėktuvui.

Dr. A. Bertaišius buvo žinomas labdarinių darbų rėmėjas ir vykdytojas. Jis padėdavo - davė pagalbą gimdyvėms. Jis kiekvieną pacientą gerai apžiūrėdavo ir suteikdavo greitą ir gerą patarnavimą už mažą honorarą, o neturintiems paci-

entams suteikdavo medicinišką patarnavimą visai nemokamai.

Tenka pasakyti, kad dr. A. Bertaišius išgyveno dirbdamas savo profesijoje Chicagoje daugiau kaip 50 metų. Kai jo pacientai sužinojo, kad dr. A. Bertaišius žada aplėisti šį miestą, tai sukėlė tautiečiuose daug rūpesčio. Pacientai jam sakė:

"Daktarėli, neapleisk mūsų, kur mes rasime tokią tėvišką gydytoją?"

Dabar dr. A. Bertaišius su šeima apsigyveno Floridoj, kur pasistatė gražią

HOUSEKEEPER WANTED

Housekeeper to live in. Light housework and some cooking. Must speak English. \$100.00 wk.
562 - 5583 (Westchester)

SOPHIE BARCUS RADJO ŠEIMA

ALDONA DAUKUS IR DUKRA SOFIJA

VISOS SOPHIE BARCUS RADJO PROGRAMOS IŠ WOPA 1490 KIL. AM

Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 3:00 - 3:30 val. po piet. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.

7159 South Maplewood Avenue

Tel.: HEmllock 4-2413

CHICAGO, ILLINOIS 60629

ŠIMAITIS REALTY

INSURANCE • INCOME TAX • NOTARY PUBLIC
2951 W. 63rd Street
CHICAGO, Illinois 60629
Office — 436-7878
Res. 476-5633

VLADAS SIMAITIS, J. D.
Registered Broker

rezidencija su dideliu baseinu. Aš su savo šeima ir sūnum adv. Darvini vykdamas į Bahamų salas, pakeliui sustojome pas artimą šeimos gydytoją ir didelį bičiulį dr. A. Bertaišius su kuriuo kartu studijavome ir gyvenome Chicagoje. Mes buvome širdingai priimti, o atsiveikinome su ašaromis, kad reikėjo toliau greitai skristi. Ponia Bertaišienė ir sūnus yra labai malonus ir nuoširdus. Jie nuoširdžiai mus priėmė ir pavaišino.

Dr. A. Bertaišius po ilgų metų darbo savo profesinėje srityje, teikdamas medicinos pagalbą tautiečiams ir veikdamas visuomeniniame darbe, užsitarnavo žmonių pagarbą ir padėką.

Adv. Charles Kal

ivyko kavutė, kur dar keletą valandų privačiai šiltai pasidalinta mintimis ir rūpesčiais.

● MECENATAS SIMAS KASELIONIS ilgą laiką sirgo, negalėjo nei nuvykti į Kaliforniją, įteikti rašyt. Tubelytei premijos, skirtos "Dirvos". Dabar kiek sustiprėjo ir neilgai trukus jau išeis į pensiją.

● MARQUETTE PARKO kolonijoj kyla kalbos, kad 69-ta gatvė norima paversti į parką, uždaryta automobiliams įvažiuoti prie Western gatvės, padaryti lyg alėją, kur vidury kelio bus suoliukai atsisėsti. Kuo tuo norima atsiekti, daugelis gyventojų nesupranta. Yra juk didžiulis parkas, kam gi tos čia alėjos reikia? Bereikalingas miesto pinigų išmetimas.

Balys Brazdžionis

TRUMPOS ŽINIOS

● PANEVĖŽIEČIŲ KLUBAS turėjo Jaunimo Centre savo metinį susirinkimą. Pirminkavo p. Petkauskas, sekr. p. Juodviršienė. Iš pranešimų paaiškėjo, kad klube priklauso 180 narių, kasoj yra virš 2 tūkst., yra šelpiamas okup. Lietuvoje vienas žymus vargan patekęs panevėžietis, rengiama geg. 6 d. Pakšto salėje metinė vakarienė. Priimti su mažom pataisom klubo nauji įstatai. Po susirinkimo

DIAL 911 IN CHICAGO FOR EMERGENCY POLICE, FIRE AND AMBULANCE
NON-EMERGENCIES: DIAL 744-4000

SEJA

TAUTINĖS, DEMOKRATINĖS MINTIES ŽURNALAS

Prenumerata: 4 dol. metams.
NAUJAS redakcijos ir administracijos ADRESAS:
3346 West 65th Place,
Chicago, Illinois, 60629

Redaguoja redakcinė kolegija.
Leidžia Varpininkų Leidinių Fondas.
VLF nauja valdyba: Edvardas Boreiša,
Elena Rūkienė, Titas Briškaitis.

Mykolui Vaidylai paminklui statyti
Komiteto pranešimas

Komitetas "Mykolas Vaidyla Memorial Fund" vardu atidarė einamąją sąskaitą (Actn. # 74300-3) Chicago Savings & Loan Ass'n, 6245 So. Western Ave., Chicago, Illinois, 60636.

Komitetas pareigomis pasiskirstė: pirm. — Julius Kuzas, jr., sekr. — Juozas Kapačinskas, išdininkas Vyto Uznys, 3752 W. 69 Place, Chicago Illinois, 60629.

Visiems už aukas nuoširdžiai dėkojame. Aukas prašome siųsti arba į nurodytą einamąją sąskaitą, Komiteto išdininko Vyto Uznio adresu, arba į Sandaros Centrą Chicagoje. Ant čekių reikia užrašyti "Mykolas Vaidyla Memorial Fund."

NAUJA LIETUVIŠKA RADJO PROGRAMA

"LIETUVOS AIDAI"

Veda Kazė BRAZDŽIONYTĖ

Veikia savaitgaliais:

Penktadieniais 9:30 - 10:00 val. vak.

AM -1490, iš WOPA stot.

Šeštadieniais

8:00 - 10:00 val. vak.

FM - 106.3, iš WLNK stot.

Adresas: 2646 West 71-st St.
Chicago, Ill. 60629. Tel. 778-5374.

GROS
NEOLITUANŲ
ORKESTRAS

MAY 21
1978

KVIEČIAME VISUS TAUTIEČIUS DALYVAUTI

Sandaros Piknike

1978 GEGUŽĖS 1978

S. P. A. T. K. P. Š.

1 2 3 4 5 6

7 8 9 10 11 12 13

14 15 16 17 18 19 20

21 22 23 24 25 26 27

SEKMADIENĮ, GEGUŽĖS 21 DIENĄ

Lietuvos Vyčių saleje ir darže,
2455 West 47th Street, Chicagoje
Kviečiame visus su draugais gausiai dalyvauti

POBŪVIS ĮVYKS NORS IR BLOGAM ORUI ESANT PRADŽIA 12 VAL.

PROGRAMOJE

JAUNIMO KONTESTAS

● Šiame Sandaros pobūvyje - gegužinėje bus Jaunimo talentų kontestas. Visi turėsime progos pasigėrėti mūsų jaunimo meniniais gabumais: eilėraščiais, dainomis, muzika ir kt.

Kviečiame jaunimą konteste gausiai dalyvauti ir laimėti vertingų dovanų. Apie dalyvavimą prašome pranešti kontesto vedėjai p. Hildei Kuzienei, Telefonu 333-1121 arba WA8-8303.

LAIMĖS ŠULINYS

● Svečiai galės laimėti daug gerų dovanų. Taip pat už įėjimą bus skirtos vertingos dovanos. Kaip paprastai, dovanas suaukvoja lietuviai biznieriiai ir kt, norėdami paremti Sandarą.

PROGA PASISVEČIUOTI

● Visi galės susitikti su savo pažįstamais, pasisvečiuoti, gražiai praleisti laiką. Atvyks daug svečių iš tolimesnių vietų. Dalyvaus iš Pittsburgho, Pa

Susivienijimo (SLA) prezidentas ir Sandaros centro valdybos pirmininkas Povilas P. Dargis ir daug kitų.

ŽYMESNIŲ SANDAROS VEIKĖJŲ PAGERBIMAS

● Pobūvyje bus pagerbti Sandaros gerovei nusipelnę veikėjai. Atitinkamus žyminius įteiks pats Sandaros centro valdybos pirmininkas Povilas Dargis, atvykęs iš Pittsburgho, Pa.

VAIŠĖS IR ŠOKIAI

● Gros visų mėgiamas Neo Lituonų orkestras. Vaisėms bus paruošta skanių lietuviškų valgių.

RENGIMO KOMITETAS

● Rengimo komitetą sudaro: Jonas Evans (pirmininkas), Mrs. Hilde Kuzas, Julius Kuzas, jr., Algirdas Brazis, Aldona Ollis, A. Modestas, Teodora Kuzienė, Stanley Molis, Irena Senkutė, Edvardas Boreiša ir kt.

ŠEŠIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

1972 m. kovo mėn. 30 d. mano mylimiausias sūnus Pulkininkas

RICHARDAS A. GUSSEN

Iškeliavo amžinybėn. Šešių metų mirties sukakčiai savo sūnui Richardui skiriu šiuos jautrius žodžius:

Prabėgo jau šeši metai
Gailėsčio ir sielvartos dienų,
Kai širdimi sutraiškytą mane palikai
Kai Tave priglaudė šaltieji kapai...
Daug vilties ir noro turėjai dar ilgai gyventi.
Bet Tavo gyvenimas buvo nulemtas
kitaip,
Tavo gyvybės siūlą nukirto mirtis
jaunystėj,
Viskas kas man beliko -tik Tavęs liūdėti,
Ir laukti dienos, kai ir mano kūną,
Žemės velėna prislėgs.

Aš Tavęs, brangus sūnau, niekuomet neužmiršiu. Tu pas mane jau nebesugrįši, bet aš anksčiau ar vėliau pas Tave ateisiu.

Tebūna Tau lengva ši žemelė.
Nuliūdęs Tėvas Dr. A. J. Gussen
(Gusenas)

PREZIDENTO MOTINA CHICAGOJE

Neseniai Chicagoje viešėjo prezidento motina, Lillian Carter. Jos viešnagė vietos demokratų politikierių buvo panaudota būsimųjų ateinančių rudenį rinkimų kampanijai.

Iniciatorium čia buvo vietos graikų magnatas John P. Daros, sukviėtas ta proga per 200 asmenų į Lake Shore Plaza. Svečių tarpe buvo G. Dunne - apskrities tarybos ir demokratų partijos pirmininkas, M. Bilandic - mēras, A. Seither - kandidatas į senatorius ir daugybė įvairių vietos valdžios atstovų. Didelę grupę sudarė radijo, televizijos ir spaudos reporteriai.

Kaip Sandaros štabo atstovas tenai dalyvavo Edvardas Boreiša.

VEIKLUS TAUTIETIS

JUSTINAS ŠIDLASKAS, gyv. Marquette Parko rajone Čikagoje, yra tylus, bet veiklus visuomenininkas. Buvęs "anglikonų" pirmininkas ir ilgametis jų valdybos narys, Šidlauskas dabar yra nuolatinis Anglijos - Britanijos lietuvių klubo ryšininkas su ALTA ir kitomis organizacijomis. Būdamas Čikagos Lietuvių Tarybos narys, jis neseniai gavo iš Amerikos kongresmano Frank Annunzio stamboką "Congressional Record" kopiją. Ten išsiaiš ats-pausdinta kongresmano Annunzio pasakyta kongrese Lietuvos Nepriklausomybės 60-to minėjimo proga kalba, kuri baigiasi šiais žodžiais:

"On this occasion, I want to assure the courageous Lithuanians that our Nation continues to support their just aspirations for freedom and independence, and I want to express the fervent hope that the goal of Lithuanian self-determination shall soon be realized."

Be to Šidlauskas kreipėsi į Illinojaus senatorių Charles H. Percy. Senatorius jam neseniai pranešė, kad kelbėdamas su Sovietų ambasadorium Dobryninu per-eitų metų gruodžio mėnesio pabaigoje, Percy įteikęs Dobryninui visą sąrašą pavardžių, prašydamas į išvardintų asmenų nurodytas problemas atkreipti reikiamą dėmesį. Marijos Jurgutienės ir dukters pavardės ten taip pat paminėtos ir jis turįs vilties, kad ši intervencija būsianti sėkminga.

Į savo pasiteiravimą Prano ir Algirdo Brazinskių reikalui, J. Šidlauskas vasario mėnesio pabaigoje iš JAV Teisingumo departamento - Imigracijos ir Naturalizacijos skyriaus - gavo taip pat gana šviesų ir viltingą atsakymą.

L. V.

AUKOS "SANDAROS" SPAUDOS FONDUI

- \$ 7.00 Petras Pagojas, Detroit, Mich.
- \$ 6.00 Daniel A. Budrevich, Sacrm. Cal.
- \$ 5.00 Lucille Sakalas, Hot Springs, Ark.
- \$ 5.00 A. Miklaševičienė, Chgo., Ill.
- \$ 5.00 Mikalina Baronas, McLean, Va.
- \$ 5.00 Leonas Leve, Hartford, Conn.
- \$ 5.00 P. Kalvynas, worcester, Mass.
- \$ 3.00 Kazys Navakauskas, Coventry, R. I.
- \$ 3.00 P. Turūta, Grand Rapids, Mich.
- \$ 3.00 J. Treška, Grand Rapids, Mich.
- \$ 3.00 Johann Česna, Oak Lawn, Ill.
- \$ 3.00 Bronius Jaras, Kenosha, Wis.
- \$ 3.00 M. Tamulėnas, Racine, Wisc.
- \$ 3.00 E. Tamašauskas, Detroit, Mich.
- \$ 3.00 Peter Jonikas, Riverside, Ill.
- \$ 3.00 Justinas Valys, Gulfport, Fla.
- \$ 3.00 Povilas Petrulionis, Hot Springs, Ark.
- \$ 3.00 Petras Gailiūnas, Brooklyn, N. Y.
- \$ 3.00 Joseph Tranes, Upper Saddle River, N. Y.

MIRĖ JURGIS GLOVECKAS

1978 m. balandžio 5 d. 1:45 val. popiet Sun City, Californijoje mirė amžinos atminties Jurgis Gloveckas, sulaukęs 76 metų amžiaus. Gimęs Lietuvoje, Marijampolės apskr., Daukšiuose.

Atvykęs į Ameriką daugelį metų yra gyvenęs Chicagoje. Priklausė SLA, Tėvynės Mylėtojų Draugijai ir kitoms organizacijoms. Palaidotas Paris kapinėse, Kalifornijoje.

Pasiliko dideliame liūdesyje mylima žmona Petronėlė, 3 broliai ir 2 seserys Lietuvoje, brolio sūnus Grožvydas Lazauskas su šeima, gyv. Addison, Ill. sesers dukė Pearl Jasis su šeima gyv. Kentucky valstijoje ir kiti giminės, draugai bei pažįstami.

Tegul Tau būna lengva Amerikos žemelė!

Lake apskrities Indiana Knights of Columbus žymūs veikėjai P. Yesh, A. Lignar ir A. Vinikas, A. ir B. Vinikų bute įteikia dovaną - auksinį kieliką Vyskupui A. Deksnui. Stovi iš k. į d.: Kun. Dr. I. Urbonas, Šv. Kazimiero parapijos klebonas, P. Yesh, Vyskupas A. Deksnys, A. Lignar ir A. Vinikas.

ENGLISH
section

The defection of Simas Kudirka

COMPARING FACTS WITH FICTION SEEN ON CBC TV NETWORK

By L. Obelėnas

KUDIRKA'S TRIAL lasted four days, May 17 to May 20, 1971. In the last two issues we recalled how Kudirka declined counsel and spoke for about 4 hours in his own defense. He described in length the reasons which motivated his attempted escape to the West. He spoke about the deportation of tens of thousands of innocent people to Siberia, the mass killings and the disfigured bodies of Lithuanian freedom fighters stacked up in market places. In order to escape the hunger, the terror and discrimination he decided to become a sailor. Defending himself, Kudirka said:

"I do not consider myself guilty, since I did not betray my homeland, Lithuania. I do not consider Russia, called the Soviet Union, as my homeland.... From the standpoint of international law, I am not a criminal. My decision to go abroad does not contradict the United Nations declaration on Human Rights, or even the Soviet Constitution. Therefore I consider myself completely innocent...." Now read on.

SECRET POLICE SEEK TO RE-EDUCATE HIM

Kudirka described how officials of the Secret Police, some of whom had come especially from Moscow, had tried to re-educate him while he was in prison. They had suggested that he condemn "bourgeois nationalism" in Lithuania and abroad, which had ideologically prepared his treachery, hinting at a lighter sentence if he co-operated. But Kudirka stated that he was relinquishing his own personal freedom for the sake of Lithuania. Six months in solitary confinement had given him sufficient time for reflection.

Simas Kudirka continued in court: "I remember that when I studied in Vilnius, instead of the two prisons which were there under the German, there were seven under Soviet rule, in which there were about 20,000 prisoners. They were overfilled until 1955. Already in 1950, waves of Lithuanians with their young went to concentration camps... The death of Stalin saved my people from physical extermination. However, the essence of the policy today remains the same. How we are destined to die a much slower death-assimilation..."

BROTHERS IN THE WOODS-(miško broliai)

"For ten years our brothers in the woods (the Lithuanian partisans) fought, believing that in the West our struggle was known and supported, even if only morally. Those who died in battle or in the concentration camps believed it as well. Even the state security officials admit that 50,000 Lithuanian partisans died."

LITHUANIA'S YOUNG GENERATION IS PATRIOTIC

"The bravest and most resolute patriots of Lithuania were physically annihilated. But a new young generation has grown up which intends to go the road

of their fathers. When I refused to fulfill the wish of the state security organs, they threatened me with the death sentence. I believe that this promise will be fulfilled."

"I am a devout Catholic. Therefore, if the supreme court sentences me to death, I would request it to invite a priest to give me last rites of the Catholic Church."

KUDIRKA ASKS NOT FREEDOM FOR HIMSELF, BUT FREEDOM FOR LITHUANIA

On May 19 the prosecutor made his final plea, demanding as punishment 15 years in a strict regime labor camp and the confiscation of all personal belongings. Before sentencing on May 20, Kudirka, having spoken in his own defence, declared:

"I have nothing to add to what I have already said, only one wish, more specifically a request to the supreme court and the government of the Soviet Union: I ASK THAT YOU GRANT MY HOME - LAND LITHUANIA, INDEPENDENCE."

To this the chairman of the court asked: "How do you picture an independent Lithuania?"

Kudirka answered: "An independent Lithuania, in my opinion, has a sovereign government and is not occupied by any army. The government has a national administration, its own legal system and a free democratic system of elections. The laws of other countries are not binding on this government, as the laws of Russia are here today. An independent Lithuania would not be dominated by the Russian language as it is today. I would like there to be no more trials such as mine in Lithuania."

Chairman: "Are you perhaps saying that the present court is not democratic and is illegal?"

Kudirka: "Of course, inasmuch as it takes place behind carefully screened windows and closed doors with Russians on guard. In a democratic trial, anyone

Reading and watching television were until recently two unrelated past-times usually done separately. But the first Chicago Television Reading Program in January combined them, and for their collaboration on the project The Chicago Sun-Times and WBBM-TV received certificates of appreciation from the Lithuanian American Republican League of Illinois.

The Sun-Times printed the script of the CBS-TV drama "The Defection of Simas Kudirka", the factual telling of a Lithuanian sailor's ship-to-ship leap for freedom in 1970, and distributed 200,000 additional scripts to area high schools as a stimulus to reading.

Shown at the League's recent annual awards dinner are, from left-MYRON BILAS of WBBM-TV's advertising department; ANATOLE MILUNAS, the League's president; KENNETH TOWERS, Sun-Times assistant managing editor; and ALGIS REGIS, executive vice president of the League.

(Photo by Sun-Times)

who wished would be permitted to attend. If I betrayed my homeland, then why are you afraid to show the public a traitor? Let the public itself judge me. Unfortunately, the courtroom is empty. Besides my wife and a few checkists (security police), I see no one. There are also a few guards, but they do not understand Lithuanian language and therefore they do not know what we are arguing about."

PRONOUNCING SENTENCE

After a short consultation the chairman of the court, Misiūnas, pronounced the sentence: "Ten years hard labor in a strict regime camp with confiscation of personal property."

When Kudirka heard the sentence, he could not conceal emotions. He had thought that they would shoot him.

Soon after the trial, state security officials carried out the confiscation order. They took from his apartment a set of furniture, a carpet and a radio set, leaving almost the bare walls. The report about Kudirka's trial concludes with the following post-script:

"To this day, Kudirka does not know that he had been living under the menace of internment in a psychiatric hospital. However, his relatives and acquaintances refused to yield to the threats of the checkists and sign statements that Kudirka was psychologically abnormal. Doctors of the city of Vilnius, headed by the chief psychiatrist Gutman also resisted checkist pressure. They pronounced Simas Kudirka completely healthy and sane."

SOME OTHER FACTS

After Simas was sent to a Soviet prison, his wife and children (one son and one daughter) also suffered. First the communists confiscated their furniture and other belongings, soon afterwards they had to give up their apartment. They had to live from the charity of their friends and relatives, moving constantly from one to another. Were it not for the unceasing efforts of thousands of Lithuanian-Americans and the intervention of several American congressmen and other officials, Kudirka would hardly have survived his prison term. It soon became known that Kudirka's mother was born in the U.S. Although Simas was born in Lithuania, his mother never married, so Simas mother was proven U.S. citizen.

.....

In the next issue of Sandara we shall present to our readers a report by former senator Wayne L. Hayes (remember his secretary who couldn't type?) submitted to the committee on Foreign Affairs. There we'll find some more facts on the defection of Simas Kudirka.

Editors of "English Section":
Leo Venckus and Rimas Rudys

Patarnauju Namų Pirkime ir Pardavime, Apraudy Agentūra, Išrašomos visų rūšių Apraudos

BELL REAL ESTATE Juozas Bacevičius

6455 So. Kedzie Ave., Chicago, Ill. 60629
Telefonas: 778-2233
Istaiga veikia nuo 9 ryto iki 8 val. vak. kasdien. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 ryto iki 4 val. p. p.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP. MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

3333 So. Halsted St. Chicago, Ill. 60608.
Telef. 254-3320.
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629.
Telef. WA 5-2737.

Ivairių prekių pasirinkimas:
automobilai, Motociklai, šaldytuvai,
maistas, doleriniai Certifikatai.
V. VALENTINAS

Mieli SANDAROS skaitytojai ir bendradarbiai!

Skaitytojų ir Sandaros administracijos patogumui, apačioje čia dedame atkarpą, kurią užpildžius prašome prisiųsti Sandaros administratoriui p. Editai Rimkienei, kas dar nėra susimokėjęs už laikraštį. Taip pat prašome surasti ir naujų skaitytojų. Už jūsų malonų atsiliepimą ir SANDAROS parėmimą būsimė labai dėkingi.

Visos aukos skelbiamos Sandaroje. Jei jūsų adresas pasikeitęs, tai prašome pranešti mums ir seną, ir naują adresą.

Siųsti šiuo adresu: SANDARA, 840 West 33 rd Street, Chicago, Ill, 60608

Siunčiu SANDAROS METINĘ PRENUMERATĄ..... 7 dol.

Siunčiu auką SANDAROS SPAUDOS FONDUI..... dol.
Iš viso..... dol.

MANO PAVARDE.....

ADRESAS:.....

Jums tinkamiausiai galės patarnauti

NORMAN BURŠTEINAS

kailių krautuvė ir siuvykla.

Priima užsakymus naujiems ir pataiso ir persiūva dėvėtus. Priima kailius valymui ir apsaugai.

185 North Wabash Ave., Chicago, Ill.
Telef. 263-5826 ir buto 677-8489.

MARCHES IN SKOKIE AND MARQUETTE PARK

Once again, threats of senseless provocative marches have brought national attention to a peaceful Chicago-area community. A handful of trouble-seeking, self-styled Nazis have been given permission to march into north suburban Skokie, which is the home of thousands of Jews, who were personally affected by Hitler's brutal reign of terror.

How unfortunate it is that people who have suffered so much, must now be subjected to cruel reminders of a painful, bitter past. Rightly so, the metropolitan press has been quick to denounce Nazi provocation and resulting violence, while providing countless editorials sympathizing with the people of Skokie.

Southwest side homeowners - despite differences in neighborhood ethnic composition - can well identify with the current tension and resentment running through Skokie neighborhoods. For local homeowners have been subjected to similar aggravation during the past two summers, as a group of disorganized ragamuffins calling themselves the Martin Luther King, Jr. Movement, made an issue of their "right" to march to Marquette Park. Despite valiant court efforts by the Southwest Parish and Neighborhood Federation and by the City of Chicago, the group, despite its lack of a legitimate issue, was allowed to march.

While threats of marches to Marquette Park did not stir up horrifying memories of torture and murder for local homeowners, they nonetheless served as bitter heartbreak of seeing lifelong neighborhoods deteriorate into rows of abandoned, boarded-up buildings... The fear of venturing out to the corner grocery store, or letting children walk to school and play outdoors... The tragedy of losing thousands of dollars on one's Home. Neighborhood after neighborhood had fallen victim to ruthless, systematic redlining, panic peddling and FHA abuse. Throughout the suspense-filled summers to the park, the provocative rhetoric of the irresponsible M. L. King movement rubbed painful salt into raw, sensitive wounds.

When the marchers were finally given the go-ahead, local homeowners reacted with sadness, bitterness and resentment. Hundreds of youths from local neighborhoods and far beyond, met the marchers with insults, rocks and bottles.

As always, southwest siders were soundly criticized in the metropolitan media. Arguments from local homeowners that the marches were provocative and unnecessary were drowned out by cries of "racism" from downtown, lakefront and suburban liberals.

Well, the marches to Marquette Park are behind us. Today the big news is the march to Skokie. And it's time the metropolitan press and our liberal critics learned a lesson. It is time they learned that the future of our cities depends upon the future of our neighborhoods. It's time they learned that our strongest neighborhoods are made of people who share common experiences, common identities and common interests. It is time they learned that regardless of background, regardless of neighborhood, people want the same hardearned comforts and securities: Well kept homes... Safe streets... Quality schools...

Yes, it's time they learned to take a second look at the complex problems confronting homeowners on the southwest side.

(Taken from Southwest Federation News, March, 1978)

The Lithuanian Opera Company recently staged its production of Verdi's "Nabucco."

(From the Chicago TRIBUNE magazine, April 30, 1978 section 9, report by Helen Raece)

BYRON A. JASIS

Will graduate this May from Lyon Country High School in Eddyville, Ky. He is the son of Mr. & Mrs. Peter Jasis of Dycusburg, Kentucky.

GREETINGS FROM KENTUCKY

When I started my Sociology course this year at Lyon Country High School in Eddyville, Ky. I never dreamed that I would be giving a talk about one of the minority groups - namely the Lithuanians. Since both my parents are of Lithuanian descent my subject matter came easy. I cannot speak the language except for a few familiar words and phrases, but I do know some of its history, culture and many of its traditions.

Since my parents retired to Kentucky in June 1973 we have often been asked about our ethnic background and the kids in my class really were interested to learn more about us and asked many questions after I gave my talk.

But the clincher in the whole talk was the Sandara newspaper I received from Mr. G. J. Lazauskas and what our group learned from that paper. There are no foreign groups around here so no foreign newspapers, but, when the whole class was able to see a newspaper written both in English and in Lithuanian and learn more about the people, they were really impressed. Needless to say I was very happy to explain the various sections of Sandara and read to the class the article about Easter customs and traditions which was written in English. The Lithuanian articles my mother helped me with and explained the captions under the pictures.

The point I'm trying to make is the importance of remembering our heritage. I feel that is good for young people to learn about their "ethnic background" and appreciate it, because once it is lost it can never be regained.

Byron A. Jasis

VAŽIUOJAME Į DAINŲ ŠVENTĘ

Lietuvių kalbos mokyklėlė Pitsbur - ghe organizuoja kelionę į Lietuvos Dainų Šventę, kuri įvyksta š. m. Liepos 2 d. Toronto mieste, Kanadoje. Išvyks net du busai. Mat, netikėtai užsiregistravo tiek daug norinčių į Kanadą vykti, kad prisėjo net antra busa samdyti. Norintieji dar prisidėti vykti į dainų šventę telefonуйте Mrs. Margaret Turner : 761-1326

BOSTON, MASS

MINKŲ PROGRAMOS 44 M. SUKAKTIS

Lietuvių Radio Valandos 44 metų sukakties proga džiaugiuos, kad tenka man garbė pasveikinti Radijo Valandos vedė - jus Steponą ir Valentina Minkus.

Žinote, man, kaip patyrusiam inžinieriui, radijas yra nepaprastas išradimas. Kai dar buvau jauniklis anais laikais, tai teko girdėti prakalbas salėse ir viešai aikštėse. Anų laikų kalbėtojai - nesvarbu kas jie bebūtų ir kokiais gi klausimais jie prabildavo - visvien privalėdavo turėti plaučius, kaip dumples, ir gerkles, kaip paausiuotus trimitus - trūbas, kad klausytojas galėtų jų kalbą išgirst ir pasikūtinėje eilėje.

Na, ponas Steponas yra džentelmenas ir nelinkęs rėkauti, o ponė Valentina yra kultūringa moteris. O visgi jų balsus aiškiai ir garsingai girdi Atlanto pakraščio lietuviai nuo Našvės iki Cape Cod. Manytum, kad taip garsiai kalbant į lietuvių visuomenę, gerkles užkimtų, liežuviai išdžiūtų. Visai ne! Juk Valentina ir Steponas Minkai jau menuilstamai kas savaitę kalba į Massachusetts lietuvių 44 metus...

Tas parodė jų lietuvišką kantrybę ir pasiukijimą, ir kartu nusako radiofono galingumą. Visgi naudojant 50 tūkstančių vatų radijo siųstuvą galima žymiai daugiau tautiečių pasiekti negu naudojant rūporą pikniko aikštėje.

Minkams priklauso garbė, kaip pirmutiniam sumanytojams leisti lietuvių kalbą ir dainas oro bangomis Naujoje Anglijoje. Taip pat jie buvo pirmieji išteigdami lietuvių valandą anglų kalba. Tą anžišką programą davė proga supa - žindinti amerikiečius ir lietuviškai nekalbančius lietuvius su lietuvių tauta, kultūra, praeitimi, tradicijomis ir dainomis.

Ponai Minkai atlieka didelį tautiškai kultūrinį darbą su savo programa. Kiekvieną sekmadienį, be atvangos ar poilsio, nepaisant blogo oro, Steponas su Valentina ištikimai perduoda lietuvišką žodį tūkstančiams klausytojų. Bostono kultūrininkas Stasys Santvaras, sveikindamas Minkus jų vedamos programos 25 metų sukakties proga, tarė žodžius, kurie tinka ir šiai dienai. Noriu juos pakartoti:

"Ypač nelengva" sakė poetas Santvaras, "buvo Minkų radijo transliacijų darbo pradžia. Atsiminkim, kad 1934 metais nebuvo tiek lietuviškų plokštelių... Ne tik žodinę, bet ir muzikinę programą visą eilę metų teko remti gyvais žmonėmis, teko jų visoje plačiojo Atlanto pakrantėje ieškoti ir juos gabenti į radio stotį. Minkų radijo valandose lietuvių dainininkų, pianistų, smuikininkų, akordenistų ir kitokių yra dalyvavę dešimtys. Dalyvių daugumas - Amerikoje gimę lietuviai jaunuoliai ir jaunuolės. Tas Amerikos lietuvių jaunimo skatinimas reikštis lietuviškuoju žodžiu ir lietuviška daina yra neabejotinas Valentino ir Stepono Minkų nuopelnas."

Norėčiau dar pridurti prie jų nuopelnų kasmet ruošiamus lietuvių jaunimo talento kontestus, koncertus, tautinių šokių pasirodymus ir piknikus Romuvos parke, Montello, kur renkamos Miss Lithuania gražuolės.

Taip pat reikia atminti, kad radijo valandėlės išlaikymas surištas su pinigais - nem išlaidom. Kartais vedėjams reikia patiemis pridėti ir iš savo kišenės. Tokį darbą dirbama tik iš pasišventimo ir meilės.

Ačiū Jums, ponai Minkai, už politinius komentarus. Ačiū už pranešimus iš lietuvių draugijų veikimo. Ačiū už Linksmas polkutes ir gražias lietuviškas dainėles. Ačiū už Magdūtės pasakas... Ir ypatingai ačiū už mielą lietuvišką žodį.

Tegu Steponas ir Valentina Minkai būna drūti ir sveiki. Tegu dar ilgai, ilgai vadovauja savo gražiai lietuviškai programai oro bangomis.

Aleksandras Chaplikas

Pittsburgh, Pa.

LIETUVIŲ KALBOS MOKYKLĖLĖ PITTSBURGHE

Pittsburghiečiai džiaugiasi turėdami lietuvių kalbos mokyklėlę. Pamokos vyksta šeštadieniais BRASHER CENTER - South side - pietinėje Pittsburgho dalyje. Mokytojoms yra ponė Millie Ritenour ir sesutės prancišketės - vienuolės Sister Francesca, Sister Alverna ir Sister Martina.

Šią mokyklėlę lanko ne tik jaunimas, bet sykiu ir įvairių profesijų suaugusieji.

Balandžio 8 d. šios mokyklėlės mokytojos ir studentai surengė Velykinį pokylį, kuris įvyko Lietuvių Piliėčių salėje. Čia dalyvavo ne tik mokytojos ir studentai, bet taip pat ir pakviestieji svečiai. Jų tarpe matėsi visuomenės veikėja Antuanette Naujalytė, A. Zaleckas, Onaitis,

Povilas ir Gertruda Dargiai ir daugelis kitų. Visi atsilankiusieji buvo vaišinami įvairiais Velykiniais gardumynais, kuriuos pagamino pačios mokytojos. Po vaišių visi buvo nufotografuoti. Oficialus fotografas buvo p. J. Mc Closkey.

-Pitsburghietis-

APŽVALGA

KAS PATIRTA IŠ MĒNULIO AKMENŲ

Astronautai parsivežė iš mėnulio 844 svarus akmenų ir dulkių. Jie laikomi požemyje Johnsono Erdvės Centre prie Houstono ir JAV oro laivyno Brooks bazėje, San Antonio, Texas. Visa ta medžiaga patalpinta azote, kad išvengtų žemės užkrėtimo. Vien kvėpavimas ant jos gali pakeisti jos cheminę sudėtį.

Medžiagos pavyzdžiai buvo bandomi įvairiais būdais. Jie buvo gręžiami, piauunami pišklu, ištirpinami, paverčiami garais, analizuojami, pasveriami ir fotografuojami. Kai kurie buvo duodami su maistu pelėms, žuvims, vabzdžiams ir panaudoti augalams. Apie 40.000 smulkių pavyzdžių, sveriančių tik po tūkstantinę gramo dalį, buvo išdalinti 200 tyrimo organizacijoms pasaulyje.

Paiškėjo, kad mėnulio medžiaga nekenkia žemės gyvams, ko anksčiau buvo bijotasi, nors vieno pavyzdžio tirpinys pasirodė švelniai antiseptinis kai kurioms bakterijoms. Kau kurie augalai gerai tarpsta mėnulio žemėje.

Patirta, kad mėnulio amžius siekia mažiausiai 4,6 milijono metų ir kad mėnulis yra geologiniai beveik miręs. Vienu laiku jis buvo karštas, bet per 1,5 milijono metų atšalo. Priešingai mūsų žemei, kuri po truputį vis dar atšala, mėnulyje nėra jokios vulkaninės veiklos. Mėnulio žemės pluta yra sukietėjusi iki daugmaž 600 mylių gilumo, palyginus su 180 mylių mūsų žemėje. Nėra žinios ar mėnulio viduryje yra sutirpusi masė, kaip žemėje. Mėnulio paviršius buvo masiniai bombarduoti erdvės skeveldromis. Apie tai liudija dideli jo paviršiaus įdubimai, siekiantieji iki 1000 mylių pločio.

Palyginus su žeme, mėnulyje yra labai mažas kiekis tokių, mūsų žemėje paplitusių medžiagų, kaip švino, cinko, natrio, kalio, aukso, platinos ir paladijo (paladium).

Mokslininkai vis dar neturi bendros nuomonės, kaip mėnulis atsirado. Jų dauguma mano, kad žemė, mėnulis ir kitos planetos susiformavo iš erdvės skeveldrų. Kai tie dangaus kūnai augo, jie prisijungė vis daugiau skeveldrų, kol jie pasiekė dabartinio dydžio. Kiti mokslininkai įsitikinę, kad mėnulis susiformavo kitur ir buvo pagautas žemės traukos. Treti mano, kad jis susiformavo netoli žemės ir tapo jos natūraliu satelitu. Nuomonė, kad mėnulis yra atskilusi žemės dalis, mokslininkų užginčijama dėl tų dangaus kūnų skirtingos cheminės sudėties.

ŽEMĖS SATELITAI

Nuo pirmo žemės satelito Sputniko I, Rusijos paleisto į erdvę 1957 m., jų skaičius padidėjo dabar iki 740 įvairios paskirties ir dydžio, nuo kelių svarų iki 5 tonų. Vien 1975 m. paleista jų 125.

Satelitai atlieka didelį darbą ryšio srityje, perduodami transokeaninius telefono pasikalbėjimus, informuodami apie orą, sekdami vandens ir oro užteršimus, pateikdami slapčius kariškus stebėjimus ir perduodami televiziją į tolimes vietas.

Daugiausiai pagarsėjusi satelitų sistema yra Intelsat, 94 kraštų nuosavybė. Joms priklauso du satelitai virš Atlanto, vienas virš Ramiojo ir vienas virš Indijos vandenynų. Intersat sistema prižiūri COMSAT korporacija (Communications Satellite Corporation), įsteigta 1965 m.

Didžiausią satelitų skaičių turi JAV ir USSR. Kanada, Prancūzija, Vokietija, Japonija ir kiti kraštai taip pat turi satelitų.

(Iš Techn. Žodžio)

Atsiminimų Skirsneliai

atspausdinti

Graži, lengvai skaitoma ir įdomi 250 puslapių knyga sukrauta autorius troboje.

Čikagos ir apylinkių lietuviai, skirsnelių mėgėjai, prašomi atvykti ir knygą pasiimti. Kitur gyvenantieji prašomi užsisakyti paštu.

Knygos kaina - 5 doleriai. Autoriaus adresas:

7114 S. Campbell Ave.
Chicago, Ill. 60629
Juozas Šmetelis

Algirdas Budreckas

LAIŠKAI

1977 m. balandžio 17 d.

AMERIKIEČIO MOTINAI PAMINĖTI

Už jūrų marių yra kraštas
Jo vardas Lietuva...
Atsiminimams - šitas raštas...
Močiutė ten sena...

Ten šlama medžiai kapinyno...
Ir - kur graži rintis -
Išleidusi už vandenyno
Net vaikus keturis.

Po žemių ilsisi senutė,
Močiutė ta žila...
Apžėlė jau pievutė...
Ja apdengė rasa...

Tai - ašaros ant kapo
Vardu skaidrios rasos,
kuri nuo beržo lapo
Nukrinta lig aušros...

Išklydo išauginti,
Išklydo sau vaikai...
Senutei tai atminti
Šios raidės ir garsai...

Paliko du prie josios,
Išvyko keturi...
Bet juk mirties piktosios
Nuveikti negali!...

Amerikos platybė
Globoja jos vaikus
Ir Lietuvos ramybė
Appaubia du kitus...

Ateis visiems tas laikas,
Išmirsime ir mes...
Ir prie motulės vaikas
Į žemę guls, jam jų užmes...

Aštuoniasdešimts penki
Meteliai ant galvos,
Vis rūpesčiai nemenk
Senutės tos žilos.

Paguldė ją į kapą
Išugdžius net šešis,
Ir davė beržo lapą,
Kad ja apverktų jis...

Ilsėkis, motinėle!
Tu užbaigė vargus!
Ateis ta valandėlė,
Sulauksi ir vaikus...

Bet dėkui užauginus,
Liulivus per naktis!...
Per jūras vandenynus,
Štai, nukelia akis.

Sūnus prie tavo kapo...
Jis lenkia galvą tau!...
Kaip rasa ta nuo lapo -
Jis nuo akių nubraukia sau...

Arėjas Vitkauskas

(Rašyta Nepriklausomoje Lietuvoje)

Močiute širdele, tai tau, tai tau,
Auginai dukrelę ne sau, ne sau:
Išleidai dukrelę į marteles,
Idavei rūtelę į rankeles.

Tai verkia dukrelė martelesė,
Tai vysta rūtelė rankelėse.
- Neverki, dukrele, atlankysiu,
Nevyski, rūtele, palaistysiu.

MOTULĖ

O, motina, girdžiu aš tavo maldą,
Sapnuoju paliktus tėviškės namus.
Dažnai prabundu akyse su ašara,
O širdy daros neramu.

Regiu motulės sunkią dalia,
Žilos, prie vartų paliktos.
Kasdien mintyse ji vaidenas,
Kaip sunku man gyvenimo keliaus...

Ir mirus esi man gyva,
Atrodai, kokią palikau,
O tavo meilė ir širdis tyra,
Liks nepamiršta, mylina.

Mama ir tėviškė - motulės mano,
Širdy rusena amžinai.
Praradom jas ir esame našlaičiai,
Plataus pasaulio tremtiniai.

Montreal, sausio 21, 77

Užsisakydamas ir tapdamas Sandaros
prenumeratorium kartu siunčiu ir svei-
kinimą.

Sveikinu gražiai prisistačiusią ir gra-
žiai leidžiamą Sandarą. Iš leidėjų pasisa-
kymų matosi, kad laikraštis ir toliau bus
leidžiamas ir redaguojamas prisilaikant
senųjų steigėjų tautinės-demokratinės
minties kelio, kas šiomis dienomis yra
būtinai reikalinga.

Sandaros ir sandariečių nueitasis ke-
lias išvedė plačią ir gilią vagą Amerikos
ir pasaulio lietuvių istorijoje. Šią vagą
nei užversti, nei ištrinti, nei neminėti
joks istorikas nebegalės. Amžinybėn iš-
ėjęs redaktorius M. Vaidyla liks kaip
šviesios atminties, didelio ryžto, pasiau-
kavimo, vargo ir rūpestingumo pavyz-
dys.

Į palūžusių vietas statomi nauji stul-
pai. Vyresniųjų atlikti darbai ir išvary-
tosios vagos nebeturi būti užleistos. Nau-
jiesiems perimant palikimą tenka perim-
ti ir likusįjį rūpestį. Bet keletos pasiry-
žėlių darbo auka tikslo neatsieks, jei ne-
susilauks visų sandariečių ir visų geros
valios tautiečių užtikrintos prenumera-
torių talkos ir užtikrinto finansinio pla-
no. Vien kišenpinigiais šiandieninė lie-
tuviškoji spauda nebeišsilaiko. Reikalin-
gas rimtas, pastovus, užtikrintas, finan-
sinis dėmesys.

Sveikindamas linkiu seniesiems ir nau-
jiesiems sandariečiams vieningai ranka
rankon dirbti iki laisvės aušra vėl pra-
švis Lietuvai mūsų Tėvynei.

L. Girinis-Norvaiša
Montreal, Canada

Niagara Falls, N. Y.
1/5/77

Maloniai prašau Jūsų vėl siuntinėti
Sandarą šioms metams, dėl ligos buvau
nutraukęs skaityti.

Dabar vėl panorau ją turėti, nes yra
geriausias laikraštis iš visų.
Gerbiamieji, norėčiau užsakyti San-
darą ir mano draugui, gyvenančiam Aus-
traliijoje.

Čia siunčiu money orderį.

Dėkoju iš anksto.
Stąsys Kunkulis
Niagara Falls, N. Y.

SANDARA IR VISA LIETUVIŲ PATRIOTIŠKA
SPAUDA YRA PATS SVARBIAUSIAS GINKLAS,
KOVOJANT DĖL MŪSŲ TAUTOS LAISVĖS.
Tautietai, paremk ją savo auka!

Advertisement for Mutual Federal Savings and Loan, featuring 'PASSBOOK SAVINGS' and 'HOME financing' options.

Advertisement for Midland Savings & Loan Association, highlighting a '1914 Metų' promotion with 5% interest.

Advertisement for Balzekas Motors, promoting the Chrysler Cordoba 2-Door Hardtop.